HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

חסורי מיחסרא והכי קתני. פ״ק וג׳ מתלוקות בדבר ולא דק וכרייתא כשנמצא בשבת ופליגי בדבר״ם והא דתניא בתוספתא (פרק שני) דעירובין ומודים חכמים לרבי אליעזר בשני מרפסת שגבו עירובן ותנוהו בבית אע״פ שיודעין שאין המפתח במקומו שעירובו עירוב היינו טעמא דבעירובי חצירות הקילו ומיהו גרסה לתלמוד מפתח בשבת קלי מדקאמר ומודים חכמים לרבי אליעזר וביו״ט כי לא נמצא מפתח מדרבה חכמים הקילו טפי והוה ליה למימר מיפכח ומודה רבי אליעזר לחכמים: **בעיר** עירובו עירוב. בנמצא בשבת אף על פי שהיה מונח בין השמשות: **ולקתני ספיא אם היו ניסטין טמאין.** מהן ספיקא לחוד לא מצי למידק דמלי למימר דמחמת דמחמת דעדה הוא דלגבי דים מלוק בין אהל ללבי אבל בהיסט אהל נמי טמא לכך מייתי בריית׳ דמחמת דעדה נמי אין חילוק בין אהל ללבי ובריית׳ לחוד נמי לא קגיל דהוה למימר דלחמיע לא (ב) כרבי נחמיה ולא כרבי שמעון להכי ליתני ספיקא דמילתייהו:

ומתני׳ במאי מוקי ליה. ולא בעי לאוקומי׳ בפלוגתא דתנן בגין בלוים משום דפלוגתא דב״ש וב״ה היא בפרק (ג) ג׳ דגיעה (ד׳ כב.): **בעי** סבינא **למיפסקיה.** פ״ק דמי גיד הוה שרי ליפלוי (ה) רבי אליעזר דמקלקל הוא דתניא במסכת בילה (דף לג:) תומתום שבכלים מתיר ומפקיע ומותך ולף עם על גב דהכא אהל הוא ואמר רבי אבא דאמרי תרוייהו ה במנעול וקטיר במתנא עסקינן ובעי סבינא למיפסקיה תנא קמא סבר לה כרבי יוסי דאמר (ו) כל הכלים ניטלין בשבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה ורבי אליעזר סבר לה כרבי נחמיה (ז) דאמר אפי׳ טלית אפי׳ תרווד אין ניטלין אלא לצורך תשמישן: **מתני׳** נתגלגל חוץ לתחום נפל עליו גל או שרף תרומה ונטמאת מבעוד יום אינו עירוב משחשיכה הרי זה עירוב אם (ח) ספק ר״מ ור׳ יהודה אומרים (ט) הרי זה חמר גמל ר׳ יוסי ור״ש אומרים ספק עירוב כשר אמר ר׳ יוסי אבטולמוס העיד משום חמשה זקנים על ספק עירוב שכשר: **גמ׳** נתגלגל חוץ לתחום אמר רבא (י) לא שנו אלא שנתגלגל חוץ לארבע אמות (יא) אבל לתוך ד׳ אמות (יב) הנותן עירובו יש לו ד׳ אמות: נפל עליו גל וכו׳: קא ס״ד דאי בעי מצי שקיל ליה לימא מתניתין דלא כרבי דאי כרבי האמר (יג) כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות אפילו תימא כרבי לא צריכא (יד) דבעי מרא וחצינא וצריכי דאי תנא נתגלגל משום דליתא גביה אבל נפל עליו גל דאיתיה גביה אימא ליהוי עירוב ואי תנא נפל עליו גל משום דמיכסי אבל נתגלגל זימנין דאתי זיקא ומייתי ליה אימא ליהוי עירוב צריכא: או נשרף תרומה ונטמאת: למה לי תנא נשרף

להודיעך

יום אם מחשחיכה: **מרי זה חמר גמל.** דמספקא לן מי קני ליה זה עירוב והכא הוי ליה ספק ספיקא דספק אם נפל עליו גל ספק אם נתגלגל ואפילו הכי אסור דכל ספק ספיקא דאורייתא לחומרא: **ואפיקנא** למתניתין דקתני אבר המפתח במנעל דקטיר במותנא ובעי סבינא למפסקיה, ואבד הסכין, [ולא מצי למיפסקיה אלא במר פסיל וקרדום דאין זה תשמישן] ובהא פליגי ר׳ אלעזר סבר לה כר׳ נחמיה דאמר אפי׳ טל[י]ת ואפי׳ תרוד אין ניטלין אלא לצורך תשמישן ולפיכך אסר, ורבנן סברי כל הכלין ניטלין לצורך ושלא לצורך. **מתני׳** נתגלגל חוץ לתחום כו׳. אמר רבא לא שנו [אלא] שנתגלגל חוץ לד׳ אמות אבל נתגלגל לתוך ד׳ אמות אפי׳ מבעוד יום עירובו עירוב, דהוא ועירובו במקום אחד הן, שכל המניח עירובו יש לו ד׳ אמות. נפל עליו גל, ובעי מרא וחצינא לפקוחו. ספק, ר׳ מאיר אומר הרי זה חמר גמל. פירוש דרך חמור בהנהגה ודרך גמל במשיכה, ומי שיש לו חמור וגמל ונתן חמור מאחוריו למושכו והגמל לפניו להנהיגו, לא זה מהלך במשיכה, ולא הגמל בהנהגה, נמצא אדם שביניהם יושב בלא הליכה, לפיכך עשו כמו משל זה שאין לו רשות להלך כמו חמר גמל.

מסורת הש״ס

ה) לעיל כג: [תוס׳ ע״ש], ו) [עי׳ תוס׳ שבת קז: ד״ה הלי ותוס׳ לעיל לד: ד״ה ומאן], ז) [שבת קכב: ועי׳ תוס׳ קכה:], ח) שבת לו. קכה. קמו. ביצה לב. [תוספתא שבת רפט״ו], ט) [לקמן נג:], י) [לעיל לג: וש״נ], כ) [לקמן פט.], ל) בס״ה: מצמח, מ) [וע״ע תוס׳ שבת קמו. ד״ה ממיר].

הגהות הב״ח

(ב) גמ׳ לכלים שנשבחו בתוכן (בשבה וכו׳ כרכינן) תפ״מ ו״ב ס״ק אין נפקיך ומתניתין וכו׳ וכ״ה היא בפרק קמא דביצה: (ד) ד״ה בעי וכו׳ שרי אפי׳ לרבי אליעזר:

גליון הש״ס

גמ׳ בשרה אין עירובו עירוב כרבנן. רש״ל מוחק זה והכי״ה כתב כרבנן היינו רבנן דלקמן דף לה ע״ב דלא ס״ל כחכמים דמתמנו למבירו ומבירו למבירו: **מתני׳** הרי זה חבר גמלו. עי׳ לקמן דף מט ע״ב מ״ד ופליגי וכו׳ ולקמן דף נב ע״ב כרבי״ש ד״ה גלגל לפלוי:

מוסף רש״י

ואחד קרפיפות. שתיהן יוצאי מבית שלמים (לקמן פט.) שם שלו בית שלמים הוא מטלטל בכולו, ואם יוצא ולא הוקף לדירה קבי ליה רשות לחת לגבי חבירו או לגבי חבר לטלטל ג׳ אמות בזה וג׳ אמות בזה, להוציא ולהכניס מזה לזה (שבת קלו). **רשות אחת הן.** לטלטל כלים שנשבחו בגג זה לגג חבירו ולא למיהן כשם שדיורין מוקצין למעה כך מוקצין למעלה, וכלים שנשבחו בחצר מוציאין לחצירה, וכן לקרפף, וכן לחלר ולקרפף מן הגגין, הואיל וכולן רשות שאינה דיכה היא, ואין לריך לערב מחלר לחלר אלא בשביל כלים שנשבחו בבית שאחלר אלא בשביל להוציאם לחלר ולקרפף (לקמן עד.) הואיל וכולם אין משמשין מיחד ומדיר, רשות אחת הן ומטלטלין מזה לזה, לפיכך מחלר אל הבית לגג רשאי לערב ולהניח עירוב חלרות אלא בשביל כלים שיחד כלי הבית (לקמן פט.) **לכלים ששבתו בתוכן.** ואפילו הן שבעלים הרבה (לעיל כג:) שכשקדש היום היו בתוכו ולא בתוך הבית, לפיכך שבתו כלים בבית, לא מיבעיא היכי דלא בעיבו לא מצי למיזל ולמשקלינ׳ **גפל עליו גל.** מפרש בגמ׳ דבעי מרא וחצינא **לפנויי להויא מלוכה ולא שבות: פרומה ונטמאת.** דלא חזיא לא לדידיה ולא לחבריני: **משחשיכה.** כבר קנה עירוב בין השמשות ונשבת הואיל והותרה הותרה: **ספק.** לא מצעוד יום משחשיכה: **מרי זה חמר גמל.** דמספקא לן מי קני ליה זה עירוב והכא הוי ליה ספק ספיקא דספק אם נפל עליו גל ספק אם נתגלגל ואפילו הכי אסור דכל ספק ספיקא דאורייתא לחומרא: **ואפיקנא** למתניתין דקתני אבר המפתח במנעל דקטיר במותנא ובעי סבינא למפסקיה, ואבד הסכין, [ולא מצי למיפסקיה אלא במר פסיל וקרדום דאין זה תשמישן] ובהא פליגי ר׳ אלעזר סבר לה כר׳ נחמיה דאמר אפי׳ טל[י]ת ואפי׳ תרוד אין ניטלין אלא לצורך תשמישן ולפיכך אסר, ורבנן סברי כל הכלין ניטלין לצורך ושלא לצורך. **מתני׳** נתגלגל חוץ לתחום כו׳. אמר רבא לא שנו [אלא] שנתגלגל חוץ לד׳ אמות אבל נתגלגל לתוך ד׳ אמות אפי׳ מבעוד יום עירובו עירוב, דהוא ועירובו במקום אחד הן, שכל המניח עירובו יש לו ד׳ אמות. נפל עליו גל, ובעי מרא וחצינא לפקוחו. ספק, ר׳ מאיר אומר הרי זה חמר גמל. פירוש דרך חמור בהנהגה ודרך גמל במשיכה, ומי שיש לו חמור וגמל ונתן חמור מאחוריו למושכו והגמל לפניו להנהיגו, לא זה מהלך במשיכה, ולא הגמל בהנהגה, נמצא אדם שביניהם יושב בלא הליכה, לפיכך עשו כמו משל זה שאין לו רשות להלך כמו חמר גמל.

ע א ב מיי׳ פ״ו מהל׳ עירובין הלכה ג טור ש״ע סי׳ שלד:

ג [מיי׳ פכ״ג מהל׳ שבת הל׳ כו טוש״ע ס״ח סי׳ שיב סעיף ג]:

עא ד מיי׳ פ״ט מהל׳ מאכל ומשקה ה:

עב ה מיי׳ פ״ל מהל׳ עירובין הלכה כג ופ״ו הלכה י סמג לאוין סה טוש״ע ס״ח סי׳ שלד סעיף ג וסי׳ תפ סעיף ד וסימן שיב סעיף ז ושלה סי׳ תקיט:

עג ו מיי׳ פכ״ה מהל׳ שבת הלכה ט סמג שם טוש״ע ס״ח סי׳ שלד סעיף ג:

עד ז ח מיי׳ פ״ל מהל׳ עירובין הלכה כא ופ״ו הלכה יב סמג עשין ג טוש״ע ס״ח סי׳ שלד סעיף ג ב וסי׳ תפ סעיף ו:

עה ט מיי׳ פ״ו מהל׳ עירובין הלכה יא טוש״ע שם סי׳ תפ סעיף ה:

עו י מיי׳ פ״ו שם הלכה יד טוש״ע ס״ח סי׳ שלד סעיף ג:

רב נסים גאון

ר׳ אליעזר אומר בעיר שעירובו עירוב כר׳ שמעון. בשבה אין עירובו עירוב כרבנן. עיקר דילה בפרק כל גגות העיר כר׳, וחכמים אומרים כל אחד ואחד רשות בפני עצמו. ר׳ שמעון אומר אחד גגות ואחד חצרות ואחד קרפיפות לכלים ששבתו בתוכן.

רבינו חננאל

ותריץ הכי חסורי מיחסרא והכי קתני, נתנו במגדל ונעל בפנינו ואבד המפתח הרי זה עירוב, במה דברים אמורים ביום טוב אבל בשבת אין עירובו עירוב נמצא המפתח בין בעיר בין בשדה [אין] עירובו עירוב. ר׳ אליעזר אומר בעיר עירובו עירוב. דיכול לאתויי דרך גגות כר׳ שמעון, דתנן ר׳ שמעון אומר אחד גגות ואחד חצירות ואחד קרפיפות (וכלים) [לכלים] ששבתו בתוכן, נמצא המפתח בשדה אין עירובו עירוב [דלא] כר׳ שמעון דתני בהמוציא תפילין בשדה נותנן לחבירו וחבירו לחבירו עד שמגיע לחצר החיצונה, אלא כרבנן דאסרי. ורבה ורב יוסף אוקמוה למתני׳ במגדל עץ. ואמאי עירובו עירוב [דאין בנין] ואין סחיבה בכלים. וכיון שיש לו לסתור ולהוציא העירוב נמצא הוא ועירובו במקום אחד, ובהא פליגי ר׳ אלעזר ורבנן. רב ושמואל סברי מן מגדל של עץ אהל הוא ואסור לסותרו, ורבה ורב יוסף [סברי] כלי הוא. ובפלוגתא דתני תנאי דתנן במס׳ זבין פ׳ רביעי הקיש הזב על ההלת של שידה של תיבה ושל מגדל טמאין, ר׳ נחמיה ור׳ שמעון מטהרין באהל. מאי לאו בהא קמיפלגי דתנא קמא סבר כלי הוא ונטמא. ור׳ נחמיה ור׳ שמעון סברי אהל הוא. ודחי אביי וכללא הוא דבכלי טמא ובאהל טהור, והתניא אהל הניסט טמא כלי ואינו ניסט טהור, ורקתני סיפא אם היו הניסטין דלת ומגדל טמאין, זה הכלל ניסט מחמת כחו טמא מחמת רעדה טהור. אלא אמר אביי כולי עלמא היסט מחמת כחו טמא, והכא ברעדה מחמת כחו פליגי. כגון שהכה הזב במקום (ונתערד) [ונתרעד]